

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

IDŐSEK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/58/4 (2015)

EMLÉKEZTETŐ
2015. SZEPTEMBER 29.

Helyszín: 1054 Budapest, Akadémia u. 3. Tükörterem

Időpont: 2015. szeptember 29. 14:30

Tárgy: Idősek Jogaiért Tematikus Munkacsoport Ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

1. napirendi pont: Magyarország ENSZ emberi jogi felülvizsgálata (UPR)

Fűrész Tünde, család- és népesedéspolitikáért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a résztvevőket, és jelezte, hogy **Novák Katalin**, család- és ifjúságügyért felelős államtitkár, az Idősek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport elnöke nem tudott jelen lenni az ülésen, ezért **Fűrész Tündét** kérte meg a levezető elnöki feladatok ellátására. Tájékoztatta a jelenlévőket, hogy Magyarország első egyetemes felülvizsgálatára (a továbbiakban: UPR) 2011-ben került sor. 2014-ben időközi jelentést nyújtott be a kormány az ENSZ-hez a 2011-ben kapott ajánlások teljesítéséről. A második UPR-ra a nemzeti jelentést 2016 januárjában kell benyújtania a kormánynak. Az Emberi Jogi Munkacsoport is a 2011-es UPR ajánlások nyomán jött létre. Megkérte **dr. Rátkai Balázst**, hogy ismertesse a UPR felülvizsgálat menetét.

Dr. Rátkai Balázs a Külgazdasági és Külügyminisztérium Nemzetközi Szervezetek Főosztálya képviseletében tájékoztatta a résztvevőket, hogy a UPR felülvizsgálat három dokumentumra épül. Az első dokumentum a nemzeti jelentés, amit a kormány nyújt be. A második az ENSZ jelentése, amelyet a különböző emberi jogi mechanizmusok információi alapján állít össze a szervezet. A harmadik dokumentum a Nemzeti Emberi Jogi Intézmény és a civil szervezetek jelentései. A felülvizsgálat során a tagállamok kérdéseket fogalmazhatnak meg, valamint ajánlásokat tehetnek, amelyeket a fent említett három dokumentumra alapoznak. A felülvizsgált állam eldöntheti, hogy melyik ajánlásokat fogadja el, illetve utasítja vissza. Az elfogadott ajánlások teljesítéséről a következő UPR felülvizsgálat során be kell számolni az érintett államnak. Jelenleg az előkészítő folyamat során a szaktárcák véleményezik az ajánlások végrehajtását, valamint az Emberi Jogi Munkacsoport tematikus munkacsoportjai keretében a civil szféra is megfogalmazhatja észrevételeit az ajánlásokkal kapcsolatban. 2014-ben időközi jelentést nyújtott be a kormány az ENSZ-hez, amely megtalálható a szervezet honlapján. Szintén itt lesz majd elérhető 2016-ban a nemzeti jelentés, valamint a másik két dokumentum, amire a felülvizsgálat alapul. Idősügy tekintetében nem fogalmaztak meg ajánlásokat Magyarország számára a tagállamok,

ugyanakkor ez változhat a következő felülvizsgálat során, ezért érdemes megemlíteni a nemzeti jelentésben, hogy mit tesz Magyarország az idősök jogainak előmozdítása érdekében.

Fűrész Tünde kiegészítette **dr. Rátkai Balázs** felszólalását azzal, hogy az Emberi Jogi Munkacsoport keretében a következő területeken folyik a konzultáció a UPR felülvizsgálat tekintetében: egyéb polgári és politikai jogok, fogyatékosokkal élők jogai, gyermekek jogai, hajléktalanügy, idősök jogai, LMBT emberek jogai, menekültügy és migráció, nemzetiségek jogai, nők jogai, romaügyek és véleménynyilvánítás szabadsága. Az idősügyhöz elsősorban a diszkrimináció tilalma, a nemek közötti egyenlőség, a kapcsolati erőszak, valamint a gazdasági és szociális lehetőségek biztosításának témaköre kapcsolódhat.

Modláné Görgényi Ildikó a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség képviselőjében elmondta, hogy a Szövetség idősügy tekintetében különböző projekteket készít, amelyeknél az elsődleges szempont az esélyegyenlőség. Céljuk, hogy az idősök megtalálják a helyüket a társadalomban, amikor nyugállományba vonulnak. A „Self-narration” elnevezésű nemzetközi projekt keretében kidolgozásra került egy módszertan, hogy az idősök hogyan tudják átadni az élettapasztalatukat és a szakmai tapasztalatukat a fiatalok számára. A Szövetség együttműködött a szlovák területen lévő magyar nőszövetséggel is a módszer továbbfejlesztése érdekében. A Szövetség célja az 50 év felettek, valamint a nők esélyegyenlőségének az előmozdítása.

Fűrész Tünde hangsúlyozta, hogy valóban az ENSZ felülvizsgálat egyik fontos eleme a diszkrimináció minden formájának az elutasítása, a tematikus munkacsoport tevékenysége szempontjából az életkor szerinti diszkriminációt lehet megemlíteni a jelentésben.

Dr. Hegyesiné Orsós Éva a Nyugdíjasklubok és Idősök „Életet az éveknek” Országos Szövetségének képviselőjében jelezte, hogy biztosan lennének észrevételeik, de nem ismerik a teljes jelentést, ezért kérte, hogy küldjék meg a munkacsoport tagok részére az időközi jelentést, és a megadásra kerülő határidőn belül eljuttatják majd a javaslataikat.

Dr. Rátkai Balázs kérte, hogy az Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága részére küldjék meg a munkacsoport tagok az észrevételeiket 2015. október 9-ig.

Fűrész Tünde jelezte, hogy a Titkárság megküldi a munkacsoport tagok részére az időközi jelentést. Hangsúlyozta, hogy 2011-ben, specifikusan az idősök jogaira vonatkozó ajánlásokat nem fogalmaztak meg Magyarország számára a tagállamok.

2. napirendi pont: Tájékoztatás az idősöket érintő pályázatokról

Fűrész Tünde tájékoztatta a jelenlévőket, hogy október 1-jén, az idősök világnapján a központi kormányzati ünnepség a Vigadóban lesz megtartva 10 órától. Az ünnepségen beszédet mond Balog Zoltán miniszter úr, valamint átadásra kerülnek az Idősbarát Önkormányzat díjak. Kiosztásra kerülnek továbbá az Idősökért díjak. Az idősöket érintő pályázatok tekintetében elmondta, hogy az Idősbarát Önkormányzat díj a Belügyminisztérium és az Emberi Erőforrások Minisztériumának közös pályázata, amely 2004 óta létezik. 2004 és 2014 között 70 díjazott település kapta meg ezt a címet, 2010 és 2014 között 36 település nyert. Az idei évben 33 pályázat érkezett be, amelyből 6 nyertes lesz. A Családbarát Ország pályázat tekintetében tájékoztatta a jelenlévőket, hogy 180 millió forintos hazai finanszírozásból valósulhatott meg 2015-ben. A pályázatnak három komponense volt. Az egyik a családokat, gyermekeket érintő komponens, a második a nőket, a harmadik pedig az

időseket érintő, a generációk közötti együttműködést szolgáló komponens. Ennek keretében több mint 66 millió forint került kiosztásra, és 204 pályázat érkezett be a „C”, időseket érintő komponensre. 94 szervezet nyert átlagosan 600-700 ezer forintnyi összeget. A jövő évtől az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) keretében több olyan konstrukciónak a kidolgozása is folyamatban van, amely az időseket, a generációk közötti együttműködést fogja érinteni. Tervezés alatt áll egy, a kisközösségek fejlesztését szolgáló program. Ennek keretében az idős közösségek, az önkéntesség, valamint a generációk közötti együttműködést segítő tevékenységek lesznek támogatva. Ezen kívül lesz egy szemléletformáló közösségi programokat, a családi értékek védelmét szolgáló programokat támogató projekt, amelynek keretében többek között idősügyi módszertan, képzések, és ehhez hasonló tevékenységek kerülnek majd megvalósításra. Bízunk továbbá az Államtitkárság abban, hogy az idősügyet szolgáló uniós pályázatok is indításra kerülnek majd. **Fűrész Tünde** tájékoztatta továbbá a résztvevőket, hogy 2012 óta minden évben megrendezésre kerül a Köszönjük című jótékonyági hangversenysorozat, amelyen nagyszülők és unokák vesznek részt térítésmentesen. A hangversenyt az Emberi Erőforrások Minisztériuma is támogatja. Végül ismertette **Fűrész Tünde** az Erzsébet Program eredményeit. 2012 óta több mint 100.000 ember vett részt az Erzsébet Program biztosította üdülési lehetőségben. 2015-ben 70.000 nyugdíjas jelentkezett a programra, kétharmaduk el is nyerte a támogatást. Idén 80 fürdő és 40 szálláshely közül választhattak a résztvevők.

3. napirendi pont: Egyebek

Fűrész Tünde kérte a jelenlévőket, hogy mutakozzanak be, mutassák az általuk képviselt szervezetet, mert az előző ülés óta változott a résztvevők köre. Kérte továbbá, hogy amennyiben észrevételük, javaslatuk van a napirendi pont tekintetében, azt is a bemutatkozó körben ismertessék.

Németh István a Vasutas Nyugdíjasklubok Országos Szövetsége képviselőjeként elmondta, hogy országos szervezatként nemcsak vasutas nyugdíjas klubok a tagszervezetei, hanem egyéb nyugdíjas kulturális egyesületek is. Jelenleg 55-60 tagszervezete és kb. 1500 tagja van a Szövetségnek. A tevékenységük kiterjed a gerontológiára, üdültetésre, érdekképviseletre. Pályázati lehetőségeket is biztosítanak kulturális rendezvények megvalósítása érdekében.

Roszik Ágnes a Tessedik Sámuel Evangélikus Szeretetszolgálat vezetőjeként hangsúlyozta, hogy az Evangélikus Egyház diakóniai munkájának kb. 85%-át teszi ki az idősgondozás. Gödöllőn van egy nagy intézmény, 240 elláttal a családok átmeneti otthona mellett. Ebből adódóan a két intézmény igyekszik szakmai együttműködést kialakítani. Ezen kívül működtetnek egy alapszolgáltatási központot is, ahol napközbeni ellátást, házi segítségnyújtást és étkeztetést is végez az Egyház. A gödöllői központban helyet is biztosítanak a város nyugdíjas egyesületeinek programjaik megtartására. Havonta kb. 220-250 idős ember vesz részt ezeken a programokon. Véleménye szerint ez egy példaértékű együttműködés lehet, mivel a nappali ellátás vége után is ki tudják használni a helységeket.

Kiss Judit a Schweitzer Albert Református Szeretetotthon főnövére tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az intézményük módszertani intézmény is. Elsősorban olyan időseknek nyújtanak segítséget, akik fizikai vagy mentális állapotuk miatt nem tudják ellátni magukat, illetve demens ellátást is biztosít az intézmény. Véleménye szerint az idősek emberi jogainak érvényesülése terén fejlesztésre szorulna azon idősek ellátása, akinek nem teljesen ép a tudata.

Ábrahám Katalin az Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület XI. kerületi szervezetének elnöke jelezte, hogy a UPR jelentésben érdemes lenne megemlíteni az önkormányzatok 60+ programjának eredményeit, tevékenységeit. Hangsúlyozta, hogy emberi jogi kérdés továbbá az, hogy az idős korosztály van leginkább kitéve a trükkös megtévesztéseknek pl. termékbemutatóknak.

Béres Sándor az Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület elnöke tájékoztatta a jelenlévőket, hogy egy éve vette át az Egyesület vezetését, amióta folyamatosan nő a tagok létszáma. Fő céljuk, hogy az idős embereknek nyugodt, békés életet nyújtsanak. Célja továbbá az Egyesületnek, hogy megismertesse Magyarországot, a magyar tájakat az idősekkel.

Dr. Breuer Katalin az Olajág Otthonok szociális szakmai igazgatója jelezte, hogy nappali bentlakásos intézményhálózatot működtetnek, amelyeknek összesen 1350 lakója van. Az otthonok az EMIH fenntartásában működnek. Speciális intézmények abból a szempontból, hogy a tartós bentlakáson túl magas szintű egészségügyi ellátást is biztosít, illetve a demenciában szenvedő lakók számára külön ellátást, speciális körülményeket alakítottak ki.

Némethné Jankovics Györgyi a Nyugdíjasok Országos Szövetségének elnöke elmondta, hogy 27 éve alakult a Szövetség, és jelenleg 1560 tagszervezete van. Jelezte, hogy januárban megrendezésre kerül egy konferencia Brüsszelben, amelynek a témája az aktív idősor a kelet-európai országokban. Ezt a konferenciát az Európai Parlament egyik képviselője kezdeményezte, az egyetlen képviselő, aki nyugdíjas pártot képvisel. Tájékoztatta továbbá a jelenlévőket, hogy tárgyalást folytatott Novák Katalin államtitkár asszonnyal, amelynek témái voltak többek között az Erzsébet Program továbbfejlesztéséhez fűződő javaslatok, bizonyos védőoltások ingyenessé tétele idősek részére, valamint kérték, hogy az idős szervezetekkel való konzultáció legyen rendszeres, és ennek legyen egy hivatalos kerete.

Dr. Hegyesiné Orsós Éva a Nyugdíjasklubok és Idősek „Életet az éveknek” Országos Szövetsége képviselőjében jelezte, hogy 1100 tagszervezete van jelenleg a Szövetségnek. Legjelentősebb programjuk a balatonfüredi „Életet az éveknek” Fesztivál, ahol különböző kulturális programokra, a tagok által bemutatott előadásokra kerül sor. Ezen kívül nagy tapasztalata van a Szövetségnek az üdülésszervezésben. Fontos tevékenységük továbbá az idősek szervezett formában történő képzése, több tagjuk egyetemi hallgató például. Tájékoztatta továbbá a jelenlévőket, hogy a szövetség tagja az EURAG-nak és a FIAPA-nak.

Dr. Arany-Tóth Mariann a Nemzetgazdasági Minisztérium Foglalkoztatás Szabályozási Főosztályának képviselőjében jelezte, hogy részt vett a Tematikus Munkacsoport előző ülésén is, azóta nem történt változás a tevékenységük tekintetében.

Tóth Mihály a Magyar Szakszervezeti Szövetség, Nyugdíjas Tagozatának képviselőjében elmondta, hogy kb. egy éve alakult a Nyugdíjas Tagozat, amely FERPA tagszervezet. Jelezte, hogy problémát jelent számukra a pályázataik folyamatos elutasítása azzal az indokkal, hogy a szakszervezetek nem számíthatnak civil szervezetnek. Ugyanakkor a működésüket az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény szabályozza. Kérte, hogy ez az ellentmondás kerüljön feloldásra.

Gyarmati Andrea a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet Családpolitikai és Kutatási Igazgatósága képviselőjében elmondta, hogy az ellátórendszerben élő idősekkel kapcsolatban

több kutatásuk is volt. Elsősorban különböző család- és szociálpolitikával kapcsolatos kutatásokat végez az Igazgatóság.

Dr. Hatala József a Nemzeti Bünmegelőzési Tanács elnöke tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a Tanácsot 2011-ben hozták létre, amelynek két társelnöke van, a belügyminiszter és a Miniszterelnökséget vezető miniszter személyében. A Tanácsnak 15 állandó és 8 nem állandó tagja van. 2013 szeptemberében került elfogadásra a Nemzeti Bünmegelőzési Stratégia, amelynek egyik fő célja az idősek biztonsága. Ennek érdekében fontosnak tartják az idős szervezetekkel való együttműködést.

Modláné Görgényi Ildikó a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség képviselőjében jelezte, hogy a Szövetség az ENSZ ECOSOC Bizottságának speciális státuszával rendelkezik. Magyarországról egyetlen szakértőként vesznek részt az AGE Platform Europe tevékenységében.

Dr. Sütő Teréz az Idősek Európa Háza Alapítvány elnöke tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az Alapítvány is szervez programokat Sopronban az idősek világnapján. Ezen kívül felhívta a figyelmet a „Méltó Élet Minden Korban” című konferenciára is, amely 2015. október 15-17. között kerül megrendezésre. Kérte a Titkárságot, hogy a konferenciára szóló meghívót küldje meg a munkacsoport tagoknak. Kiemelte az Alapítvány tevékenységei közül az Alzheimer Cafét, amelynek célja, hogy az Alzheimer-kórban szenvedők hozzátartozóinak tudjanak segítséget nyújtani. Problémaként vetette fel, hogy sok civil szervezet nem kéri a közhasznúvá nyilvánítást, mert nagyon bonyolult könyvelést kell hozzá elkészíteni minden évben, amit könyvelő nélkül nem tudnak megoldani. Ezért kérte, hogy a pályázatok esetében ne legyen elvárás a közhasznúság.

Dr. Szabó Judit a Háttér Társaság képviselőjében jelezte, hogy 20 éves a szervezet, 50 aktív tagja van, valamint önkéntesek is segítik a munkájukat. Krízisvonalként indult a Háttér Társaság, mára jogi tanácsadást, jogi képviselést és érdekképviseletet is ellátnak. Személyes segítőszolgálatot is működtetnek. Hangsúlyozta, hogy az LMBT emberek jobban elmagányosodhatnak idős korukra, ezért fontos az ő segítségük.

Kusovszky Imréné az EMMI Nyugdíjas Bizottsága képviselőjében jelezte, hogy zárt klubként működnek. Sokan jelentkeznek hozzájuk, mert nem tudják megkeresni a helyi nyugdíjas szervezeteket, ezért javasolta, hogy az önkormányzatok tegyék hatékonyabbá a kommunikációt, és tegyék elérhetővé a kerületben, településen található nyugdíjas szervezetek listáját.

Dr. Csikós Tímea az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala képviselőjében elmondta, hogy 2015. november 10-én megrendezésre kerül az Országos Idősügyi Kongresszus a Hivatal szervezésében. Kérte a Titkárságot, hogy amikor elkészül a végleges meghívó és program, küldjék meg a munkacsoport tagok részére is.

Fűrész Tünde megköszönte a résztvevőknek a tájékoztatást. Hangsúlyozta, hogy jelezni fogják a szakszervezetek által, valamint a közhasznúság tekintetében felvetett problémát. Kérte a Munkacsoport tagokat, hogy témajavasolataikat, vitaindító anyagaikat továbbra is küldjék meg.

Kusovszky Imréné megkérdezte, hogy van-e lehetőség az Idősbarát Önkormányzat díjakat elnyert pályázatok bemutatására, mert a jó gyakorlatok megismerése nagymértékben tudja segíteni a civil szervezetek munkáit.

Fűrész Tünde jelezte, hogy a következő alkalomra meghívásra kerülnek a díjazottak, és prezentáció keretében be tudják majd mutatni a projektjeiket.

Hangfelvétel alapján készítette: Szabó-Princz Viktória, szakreferens

Látta: dr. Bielik Réka, titkárságvezető

Jóváhagyta: Fűrész Tünde, család- és népesedéspolitikáért felelős helyettes államtitkár